

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-28 ta' Gunju, 2012

Appell Civili Numru. 232/2011/1

Azrow International Trading Company Limited

v.

FIMBank p.l.c.

1. Dan huwa appell tas-soċjetà konvenuta minn sentenza preliminari mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-17 ta' Ottubru 2011 li ċaħdet eċċezzjoni tas-soċjetà konvenuti illi t-talbiet tal-attriċi kif magħmula ma jistgħux jintlaqgħu għax ir-relazzjoni ġuridika bejn il-partijiet ma hijiex dik li fuqha huma msejsa t-talbiet.

2. Is-soċjetà attriċi kienet fissret illi ngħatat appalt mis-soċjetà estera *Alem Aletkan Recycling Company* ["*Alem*"] biex twaqqaf *motor vehicle recycling plant* fi Trippli, il-Libja.

Sabiex tagħmel tajjeb għall-ħlas, *Alem* kisbet il-ħruġ ta' *irrevocable stand-by letter of credit* bin-numru 51/2010 ["L/C 51/2010"] favur l-attriċi għal disġna u għoxrin miljun euro (€29,000,000). Din il-*letter of credit* inħarġet min-*National Commercial Bank* ta' Tripli u ġiet konfermata mis-soċjetà konvenuta, wara li din tal-aħħar tħallset il-*confirmation charges* relativi.

3. Bis-saħħa ta' dan, is-soċjetà attriċi bdiet ix-xogħlijiet, daħlet fi spejjeż u wkoll għamlet kuntratti ma' terzi. Wara, is-soċjetà attriċi għamlet l-ewwel talba għal ħlas taħt il-L/C 51/2010, u l-konvenuta fil-15 ta' Lulju 2010 ħarġet sitt miljuni, ħames mija u sebat elef u seba' mija u ħamsin euro (€6,507,750). Meta iżda fit-2 ta' Awissu 2010 l-attriċi għamlet talba għal għaxar miljun euro (€10,000,000) oħra, din it-talba ma ġietx onorata mill-konvenuta għax qalet illi n-*National Commercial Bank* ta' Tripli kien ħassar il-L/C 51/2010 għax kienet falza.

4. Is-soċjetà attriċi tenniet it-talba fil-11 ta' Ottubru 2010 u wkoll b'ittra ġudizzjarja tat-2 ta' Marzu 2011, iżda għalxejn, u għalhekk saret din il-kawża li fiha l-attriċi qiegħda titlob illi l-qorti:

- i. tgħid illi l-konvenuta għandha twettaq l-obbligazzjonijiet ġejjin mill-L/C 51/2010;
- ii. tordna lill-konvenuta tagħmel il-ħlasijiet mitluba mill-attriċi taħt il-L/C 51/2010;
- iii. tgħid illi l-attriċi ġarrbet danni minħabba fin-nuqqas tal-konvenuta li twettaq l-obbligazzjonijiet tagħha bħala *confirming bank* taħt il-L/C 51/2010;
- iv. tillikwida d-danni li ġarrbet l-attriċi; u
- v. tordna lill-konvenuta tħallas id-danni hekk likwidati, flimkien mal-imghħaxijiet u l-ispejjeż.

5. Il-konvenuta ressqet l-eċċezzjoni, fost oħrajn, illi t-talbiet għandhom jiġu miċhuda għax ir-relazzjoni ġuridika bejn il-partijiet ma hijiex dik li fuqha t-talbiet huma msejsa. Dik ir-relazzjoni, tgħid il-konvenuta, ma hijiex regolata biss bil-L/C 51/2010 – kif jagħti x'tifhem ir-rikors tal-attriċi – iżda hija "principalment" regolata bi ftehimiet oħra li lanqas jissemmew fir-rikors u li huma:

- i. *facility letter* tal-24 ta' Ġunju 2010 li biha l-konvenuta tat lill-attriċi faċilità bankarja sa erbgħa u għoxrin miljun u tliet mitt euro (€24,300,000);

ii. *guarantee and indemnity agreement* tal-24 ta' Ġunju 2010 li bih id-direttur u azzjonista waħdieni tal-attriċi iggarantixxa l-ħlas lura ta' kull somma mħallsa taħt il-faċilità fuq imsemmija;

iii. *pledge of bank account/balances agreement*, ukoll tal-24 ta' Ġunju 2010, li bih l-attriċi tat rahan lill-konvenuta; u

iv. ftehim ieħor ta' rahan, ukoll tal-24 ta' Ġunju 2010, imsejjaħ *terms and conditions governing the pledging of goods, documents and receivables*.

6. B'sentenza tas-17 ta' Ottubru 2011 l-ewwel qorti ċaħdet din l-eċċezzjoni billi iddeċidiet illi "t-talbiet attriċi huma ammissibbli u proponibbli kif magħmula mingħajr però ... ma ... tidħol bl-ebda mod fil-mertu tal-azzjoni ħlief safejn hu permess għar-riżoluzzjoni tal-ewwel eċċezzjoni tal-bank konvenut", wara li għamlet dawn il-konsiderazzjonijiet:

«Il-qorti qed tifhem li l-kontenzjoni tal-partijiet hi s-segwent. Is-soċjetà attriċi qed tagħmel talbiet biex il-bank konvenut jonora obbligi naxxenti minn *letter of credit* li ġgib in-numru 51/2010 liema *letter of credit* qed jiġi allegat jorbot direttament u b'mod awtonomu lill-bank konvenut fil-konfront tas-soċjetà attriċi irrispettivament minn kull ftehim ieħor bejniethom liema ftehim jimxi parallellament mal-*letter of credit* u mhux assorbili f'xulxin. Il-bank konvenut qed jilqa' għal din it-talba billi jallega illi r-relazzjoni bejn il-kontendenti mhix regolata bl-imsemmija *letter of credit* iżda regolata minn diversi ftehim bejn il-partijiet u għalhekk it-talba attriċi kif impostata esklussivament fuq il-*letter of credit* mhix proponibbli għax ir-relazzjoni ġuridika bejn il-partijiet mhix imsejsa esklussivament fuq il-*letter of credit* 51/2010 kif tallega s-soċjetà attriċi anzi bil-ftehim bejn il-partijiet il-*letter of credit* flok mezz ta' pagament saret strument ta' sigurtà għall-bank għall-ħlas lura tal-faċilità.

«Din il-qorti ser tinvestiga biss dan il-punt *cioè* jekk l-azzjoni attriċi kif impostata esklussivament fuq il-*letter of credit* treggix fil-kuntest ta' dak premess u mitlub.

«Qabel ma jiġi trattat il-punt ta' dritt tajjeb li jiġu riassunti l-fatti li wasslu għall-kawża.

«Jidher li dak li ta bidu għal dan kollu kien ftehim ta' appalt bejn is-soċjetà estera *Alen Aletkan Recycling Company*

mas-soċjetà attriċi biex din tal-aħħar twaqqaf impjant fil-Libja għas-soċjetà estera b'valur ta' €29,000,000. Mill-atti jidher li s-soċjetà attriċi registrata f'Malta riedet li dan il-korrispettiv jiġi mħallas permezz ta' *irrevocable standby letter of credit*. Id-dokument ALT1 fol. 15 u 16 tal-proċess datat 13 ta' Frar 2010 li hu *proforma invoice* tal-valur tax-xogħlijiet miftiehma jistipula testwalment '*payment by irrevocable confirmed L/C payable 100% at sight upon presentation of our invoice to our bank*'.

«Sadattant però fl-istess żmien li sar il-ftehim bejn is-soċjetà attriċi u s-soċjetà *Alem Aletkan* is-soċjeta' attriċi kienet f'negozjati ma' *FIMBank* biex il-bank jipprovdiha faċilità deskritta bħala waħda ta' *overdraft* mid-direttur tas-soċjetà attriċi fl-*affidavit* tiegħu a fol. 86 et seq. tal-proċess, u bħala *general facility* mir-rappreżentant legali tal-bank konvenut biex hi tkun tista' tiffinanzja l-proġett. Jidher ukoll mill-*affidavit* tal-istess direttur illi ħalla f'idejn *FIMBank* biex jirredigi l-kontenut eżatt tal-*letter of credit* li kellha tiġi maħruġa mill-bank tas-soċjetà *Alem Aletkan*.

«Jidher illi s-soċjetà *Alem Aletkan* ottjeniet din il-*letter of credit (irrevocable standby) tramite* n-*National Commercial Bank* ta' Tripoli. Din il-*letter of credit* iġġib in-numru 51/2010 u kellha validità sat-2 ta' Mejju 2011. Qed tiġi riportata l-*fax* migħbut min-*National Commercial Bank* tal- [recte, lil] *FIMBank* fit-3 ta' Ġunju 2010 li juri eżatt il-portata ta' din il-*letter of credit*.

«IN CONSIDERATION OF CONTRACT NO. 121/10 DATED 13-02-2010 BETWEEN ALEM ALETKAN RECYCLING COMPANY TRIPOLI LIBYA (REFERRED AS THE APPLICANT) AND AZROW INTERNATIONAL LIMITED MOSTA MALTA (REFERRED AS THE BENEFICIARY), WE NATIONAL COMM.BANKT TRIPOLI LIBYA, HEREBY ISSUE OUR IRREVOCABLE STANDBY LETTER OF CREDIT NO 51 VALID AT YOUR COUNTERS IN MALTA 02-MAY-2011, IN FAVOUR OF AZROW INTERNATIONAL LIMITED BY ORDER OF ALEM ALEKAN RECYCLING COMPANY OF TRIPOLI LIBYA AND AVAILABLE BY PAYMENT AT SIGHT UP TO A MAXIMUM OF EUR29,000,000.00 (SAY EUR TWENTY NINE MILLION) WE NATIONAL COMM.BANKT TRIPOLI LIBYA, HEREBY IRREVOCABLY UNDERTAKE TO PAY YOU UPON RECEIPT OF YOUR FIRST CLAIM FOR PAYMENT, BY AUTHENTICATED SWIFT STATING THE AMOUNT CLAIMED UNDER THIS STANDBY L/C AND THAT THIS AMOUNT REPRESENTS AN AMOUNT DUE AND OWING TO AZROW

INTERNATIONAL. PARTIAL DRAWINGS ARE ALLOWED. OUR LIABILITY IS LIMITED TO AMOUNT NOT EXCEEDING EUR29,000,000.00 THIS STANDBY L/C WILL BE REDUCED BY ANY PAYMENTS MADE UNDER THIS STANDBY L/C BY US AFTER OUR RECEIPT FROM FIMBANK (FIMBMT M3) A SWIFT MSG STATING THAT PROCEEDS RELATED TO THIS STANDBY L/C HAVE BEEN RECEIVED AND L/C CAN BE REDUCED ACCORDINGLY. THIS STANDBY LETTER OF CREDIT EXPIRES ON THE 02-MAY-2011 UNLESS PREVIOUSLY EXTENDED BY US AND UPON THE EXPIRY DATE ALL OUR OBLIGATIONS UNDER THIS STANDBY L/C SHALL BE AUTOMATICALLY TERMINATED AND NO FURTHER CLAIMS ENTERTAINED. PLEASE ADVISE [sic] THIS STANDBY L/C TO ZROW INTERNATIONAL LIMITED ADDING YOUR CONF, ALL IMBANK COSTS. THIS STANDBY L/C IS SUBJECT TO UNIFORM CUSTOMS AND PRACTICE FOR DOCUMENTARY CREDITS 2007 REVISION INTR'L CHAMBER OF COMMERCE PUBLICATION NO 600.

«Sussegwentement fl-24 ta' Ġunju 2010 is-soċjetà attriċi ngħatat faċilità mill-bank konvenut ta' €24,300,000 koperta fil-maġġor parti b'*letters of credit* lis-soċjetajiet li lilhom is-soċjetà attriċi kienet ser tissubappalta x-xogħol u x-xiri ta' attrezzi u materjal (Dok. FM1 fol. 29 tal-proċess). Il-ħlas lura ta' din il-faċilità kellu jsir prinċipalment mill-ħlasijiet li kellha tirċievi s-soċjetà attriċi permezz tal-*letter of credit* 51/2010 mahruġa min-*National Commercial Bank* ta' Tripoli. Flimkien ma' din il-faċilità saru tliet ftehim oħra in garanzija tal-ħlas lura lill-bank konvenut *cioè* Dok. FM2 *personal guarantee and indemnity agreement* (fol. 39 tal-proċess), Dok. FM3 *pledge of bank accounts/balances agreement* (fol. 48 tal-proċess), kif ukoll Dok. FM4 *terms and conditions governing the pledging of goods, documents and receivables* (fol. 55 tal-proċess). Qed tiġi riportata l-parti saljenti tal-*facility agreement* Dok. FM1 a fol. 29 tal-proċess:

«We, FIMBank PLC (the "Lender"), are writing to confirm that, subject to the terms of this Facility Letter, we will make available a Deal Specific Transactional Trade Finance Facility up to a maximum amount of €24,300,000 (Twenty Four Million and Three Hundred Thousand Euro) (the "Facility") to you, Azrow International Trading Co Ltd, having registration number C26895, and registered address at Rose, Lion Well Street, Rabat, Malta, (the "Borrower")

«... ..

«2 REPAYMENT

«2.1 The Facility together with any interest accrued on the Facility then outstanding shall be repaid from the proceeds of an inward stand by letter of credit bearing reference number 51/2010 (Lender's reference number FIMILST101590002) issued by National Commercial Bank, Tripoli, Libya, for €29,000,000, in favour of the Borrower and received at the Lender's counters. The inward standby letter of credit is payable on demand upon a claim for payment to be effected by the Lender. Accordingly, the Borrower undertakes to assign the proceeds of the above indicated standby letter of credit in favour of the Lender.

«2.2 This is subject to the overriding condition that any outstanding balance of the Facility and interest thereon shall at all times be repayable on demand. A simple request in writing by the Lender to be good and sufficient notice for this purpose.

«The Facility shall be prepaid in full, with interest immediately upon the non-receipt of payment by the Lender under the instrument mentioned above presented to the Lender for financing under the Facility for any reason whatsoever.

«... ..

«Fit-28 ta' Ġunju 2010 b'referenza għal dan il-ftehim bejn il-kontendenti *FIMBank* harget *irrevocable letter of credit* FIMOLMA101600001 mibgħuta lil *Libyan Foreign Bank* a favur ta' *Razim Company* (wieħed mis-subappaltati tas-soċjetà attriċi) għal €7,000,000 (Dok. YA2 fol. 8 tal-proċess) fejn hemm indikat kundizzjonijiet speċifiċi li tañthom seta' jintalab pagament lil *FIMBank*.

«Fis-6 ta' Lulju l-*Libyan Foreign Bank* għamel talba għal ħlas ta' €1,250,400 Dok. YA3 (fol. 10 tal-proċess). Jidher li din it-talba ġiet onorata. Mhux hekk biss iżda fl-*affidavit* tad-direttur tas-soċjetà attriċi hu jżid illi fil-fatt saru pagamenti liż-żewġ *suppliers* f'Dubai fl-ammont ta' €6,500,000 *oltre* l-ammont ta' €1,200,000 li l-bank kien għa avvanza fl-10 ta' Ġunju 2010. Dan hu konfermat anki mix-xieħda tar-rappreżentant legali tal-bank konvenut Andrea Batelli.

«Il-kwistjoni ħadet xejra negattiva meta fit-2 ta' Awwissu 2010 is-soċjetà attriċi talbet lill-bank biex tonora ħlas ta' €10,000,000 in konnessjoni mal-*letter of credit* 51/2010 u *FIMBank* irrifjuta li jonoraha għax in-*National Commercial Bank* ta' Tripoli kien infurmaha b'fax tal-4 ta' Awwissu 2010 li ħassret il-*letter of credit* għax kienet falza (ara Dok. FIM5 fol. 66 tal-proċess u FIM7 fol. 68 tal-proċess). Is-soċjetà attriċi reġgħet talbet ħlas ta' €10,000,000 oħra b'ittra tal-10 ta' Ottubru 2010 (Dok. YA5 fol. 12 tal-proċess) u s-somma komplessiva (inkluż tal-ittra preċedenti) ta' €20,481,850 b'ittra tal-4 ta' Marzu 2011. Dawn is-somom intalbu in virtù tal-*letter of credit* 51/2010.

«Dak li qed tikkontendi s-soċjetà attriċi hu illi l-*letter of credit* 51/2010 kienet torbot lill-bank konvenut għal kull ħlas mitlub taħta. Il-kwistjoni quddiem il-qorti mhix jekk independentement mill-kuntratti li taw lok għal-*letter of credit* is-soċjetà attriċi għandhiex raġun li titlob il-ħlas iżda jekk talba magħmula b'dan il-mod hix ammissibbli fil-kuntest tan-negozju bejn il-partijiet kontendenti.

«Kull parti għandha dritt taderixxi [*recte*, tadixxi] lill-qrati għal soluzzjoni ta' vertenza bejn tnejn jew aktar partijiet sakemm ma hemmx klawnsola arbitrali jew ta' ġurisdizzjoni speċifika u għandha wkoll il-libertà tal-għażla dwar l-impostazzjoni tat-talbiet u r-rimedji mitluba. Però tali liberta ta' għażla hi marbuta intrinsikament ma' rabta legali diretta jew indiretta naxxenti minn rapport kontrattwali, kważi kontrattwali jew *ex delicto* mal-kontroparti li qed tigi msejġha għal ġudizzju tal-kontroversja.

«F'dan il-każ is-soċjetà attriċi għażlet timposta t-talbiet tagħha esklussivament fuq *letter of credit* numru 51/2010 li nharget minn *National Commercial Bank* ta' Tripoli fuq talba tas-soċjetà *Alem Aletkan* a favour tas-soċjetà attriċi *qua* kreditriċi tas-soċjetà *Alem Aletkan* u benefiċjarja tal-istess *letter of credit*. Din il-*letter of credit* saret in konsegwenza tal-kuntratt ta' appalt bejn l-istess soċjetà attriċi u s-soċjeta' *Alem Aletkan*.

«Is-soċjeta' attriċi qed tikkontendi illi din il-*letter of credit* ġiet konfermata mill-bank konvenut *FIMBank* u allura hi responsabbli *in solidum* man-*National Commercial Bank* ta' Tripoli għal kull ħlas li jista' jiġi mitlub da parti tas-soċjetà attriċi direttament taht il-*letter of credit*.

«... ..

«Meħud għal mument in astratt ir-relazzjoni eżistenti taħt il-*letter of credit* insibu illi hemm relazzjoni kontrattwali inizjali bejn żewġ partijiet, f'dan il-każ is-soċjetà attriċi *cioè* dik kreditriċi u s-soċjetà debitoriċi *cioè Alem Aletkan* liema ftehim sar fi Frar 2010. In garanzija għal ħlas dovut lis-soċjetà attriċi s-soċjetà *Alem Aletkan* daħlet fi ftehim ieħor mal-bank *National Commercial Bank* ta' Tripoli fejn dan tal-aħħar bħala *issuing bank* aċċetta u obbliga ruħu li jħallas lil kreditur ta' *Alem Aletkan* *cioè* s-soċjetà attriċi bħala beneficijarja, il-kreditu dovut lilha. Dan il-ftehim jikkostitwixxi ftehim separat bejn id-debitur u l-bank tiegħu, liema ftehim jidhol *in vigore* malli l-kreditur jaċċetta t-termini tal-*letter of credit* fejn allura tiġi krejata relazzjoni kontrattwali oħra bejn il-bank li joħroġ il-*letter of credit* u l-kreditur fejn il-bank hu obligat jonora talba għal ħlas malli jiġu ottemperati l-kundizzjonijiet tal-*letter of credit*.

«Hu paċifiku fil-gurisprudenza u l-awturi illi l-*letter of credit* hi strument ta' ħlas ta' kreditu indipendenti u awtonomu mill-*underlying contract* bejn il-partijiet u darba li l-kreditur jottempera ruħu mal-kundizzjonijiet tal-*letter of credit*, il-bank li jkun ħareġ il-*letter of credit* (*issuing bank*) hu marbut li jħallas, b'eċċezzjonijiet limitati u eċċezzjonali, u dan anki jekk ikun hemm divergenzi bejn il-partijiet fuq it-termini tal-kuntratt.

«F'dan il-każ partikolari jidher illi n-*National Commercial Bank* ta' Tripoli bil-*fax tat-3* ta' Ġunju 2010 ħareġ *standby irrevocable letter of credit payable at sight*. Fi kliem sempliċi l-bank Libjan intrabat b'*letter of credit* 'irrevokabbli' *cioè* li ma tistax tiġi kanċellata jew emendata sad-data tal-iskadenza tagħha f'Mejju 2011, li jaffettwa ħlas meta ssir talba sempliċi '*at sight*' konformi mal-kundizzjonijiet tal-*letter of credit*. Dan il-ħlas kellu jsir fuq talba tal-bank Malti a favur tal-benefiċjarju, is-soċjetà attriċi, fejn il-bank Malti kellu jiddikjara li l-ħlas mitlub kien dovut lis-soċjetà attriċi taht il-*letter of credit* 51/2010. Il-bank Malti ntalab jikkonferma l-*letter of credit* u jinforma lis-soċjetà attriċi fl-istess *fax tat-3* ta' Ġunju 2010.

«Dan ifisser illi l-bank Libjan kien obligat iħallas hu direttament lill-bank Malti a favur tas-soċjetà attriċi taht il-*letter of credit* salv id-drittijiet tal-bank Libjan fil-konfront tad-debitur li miegħu għandu relazzjoni kontrattwali separata kif fuq ingħad.

«F'dan il-każ partikolari *inoltre* s-soċjeta' attriċi qed tistrieñ fuq il-premessa illi din il-*letter of credit* giet konfermata minn *FIMBank*, bhala *confirming bank* li irrendiet lill-istess bank responsabbli direttament fil-konfront tagħha. Għalhekk b'din l-argumentazzjoni s-soċjetà attriċi qed tallega li giet krejata relazzjoni kontrattwali diretta oħra bejnha u l-bank *FIMBank* u dan mingħajr preġudizzju għar-relazzjoni kontrattwali oħra indipendenti u awtonoma bejn in-*National Commercial Bank* ta' Tripoli u l-*FIMBank* meta din aċċettat li tagixxi ta' *confirming bank*.

«... ..

«Il-qorti ma għandhiex dubbju illi *FIMBank*, inkwantu għal *letter of credit* 51/2010, aċċettat li tagixxi bhala *confirming bank*. Dan hu evidenzjat mhux mill-fax tat-3 ta' Ġunju 2010 Dok. YA1 li hi biss il-*letter of credit* maħruġa min-*National Commercial Bank* bi stedina lil *FIMBank* li jaġixxi bhala *confirming bank* iżda għax hekk jirriżulta mill-atti, mill-kuntratt ta' faċilità bankarja bejn is-soċjetà attriċi u *FIMBank* datat 24 ta' Ġunju 2010 artikolu 3.3 tal-imsemmi kuntratt riportat aktar 'il fuq impliċitament juri illi *FIMBank* assumiet ir-rwol ta' *confirming bank* meta żammet *confirmation fee* ta' 0.50% *per annum*. [I]-*modus operandi* tal-bank wera illi l-bank konvenut aġixxa bhala *confirming bank*. *Inoltre* r-rappreżentant legali tal-bank konvenut ikkonferma dan fil-kontrożami li sarlu fil-5 ta' Ottubru 2011 fejn zied li l-benefiċjarju ġie informat bil-konferma l-għada li ġew iffirmati d-dokumenti tal-faċilità *cioè* fil-25 ta' Ġunju 2010.

«L-import ta' dan hu illi l-benefiċjarju tal-*letter of credit* għandu żewġ banek li jggarantixxu solidament il-pagament dovut lilu jekk l-*issuing bank* (*cioè* l-bank Libjan) jonqos milli jonora talba għal ħlas.

«Is-soċjetà attriċi qed tibbaża t-talbiet tagħha ibda mill-ewwel waħda (billi l-oħrajn kienu konsegwenzjali għaliha) fuq l-vinkolu dirett naxxenti mill-fatt illi l-bank konvenut ikkonferma l-*letter of credit* numru 51/2010 maħruġ min-*National Commercial Bank* ta' Tripoli favur is-soċjetà attriċi u dan l-istrument ta' kreditu hu indipendenti mill-kuntratt li minhabba fih ikun inħarġet il-*letter of credit*, u bl-istess mod indipendenti mill-faċilità konessa lilha mill-istess bank konvenut.

«Il-bank konvenut jilqa' għal din it-talba billi jgħid primarjament illi t-talba kif impostata mhix ammissibbli għax in-negozju bejnha u s-soċjetà attriċi kien ibbażat fuq faċilità bankarja li kkonċeda l-istess bank lis-soċjetà attriċi in konnessjoni mal-istess xogħlijiet intrapriži mis-soċjetà attriċi u l-*letter of credit* 51/2010 kienet il-mezz primarju u l-garanzija tal-ħlas lura lill-bank ta' kull somma maħruġa mill-bank in konnessjoni mal-faċilità. Bil-konċessjoni tal-faċilità u r-rabta tal-*letter of credit* bħala s-sors prinċipali tal-ħlas lura tal-faċilità, il-bank konvenut sar il-benefiċjarju tal-istess *letter of credit*. Għalhekk l-awtonomija tal-*letter of credit* bħala mezz tal-pagament għas-soċjetà attriċi, sar strument ta' garanzija ta' ħlas favur il-bank konvenut bil-faċilità konċessa u kondizzjonijiet miftehma.

«Din il-qorti ma taqbilx ma' dan l-argument. In-negozji kif ġà ġie relevat aktar 'il fuq huma sekondarji għall-portata u effetti li ġgħib magħhom *letter of credit*. Hu minnu illi l-bank konvenut fil-faċilità konċessa fl-24 ta' Ġunju 2010 fi klawnsola 2.1 iddikjara illi l-ħlas lura tas-somom maħruġa in virtù tal-faċilità kellhom jithallsu primarjament minn kull ħlas emanenti mil-*letter of credit*. B'daqshekk ma jissubordinawx il-*letter of credit* merament bħala mezz ta' pagament tal-faċilità konċessa mill-bank konvenut lis-soċjetà attriċi. Dan kien ikun minnu kieku l-bank konvenut ma ikkonfermax l-imsemmija *letter of credit* iżda l-obbligu tal-bank bħala *confirming bank* kien u baqa' jissusisti kemm jekk ħlasijiet lura tal-faċilità jsiru jew ma jsirux permezz tal-*letter of credit*, u l-qorti iżżid illi dan l-obbligu jibqa' hemm anki jekk is-soċjetà attriċi ma tagħmilx użu mill-faċilità bankarja.

«*Inoltre* l-fatt li fl-istess paragrafu s-soċjetà attriċi aċċettat li tassenja r-rikavat tal-*letter of credit* biex isir ħlas lura ta' flus maħruġa mill-faċilità ma jfissirx b'daqshekk illi s-soċjetà attriċi assenjat u irrinunzjat b'xi mod għad-drittijiet tagħha naxxenti mill-istess *letter of credit*. Kif iġħidu r-regoli tal-*Uniform Customs and Practice UCP600* fl-artikolu 39 li għalihom hija soġġetta l-*letter of credit* 51/2010:

«The fact that a credit is not stated to be transferable shall not affect the right of the beneficiary to assign any proceeds to which it may be or may become entitled under the credit, in accordance with the provisions of

applicable law. This article works only to the assignment of the proceeds and not to the assignment of the right to perform under the credit.

«Il-qorti tqis li l-iskop ta' din il-kondizzjoni kienet mhux assenjazzjoni (li fiha nfisha tqajjem kwistjonijiet ta' formalità proċedurali kif għandha ssir) iżda bħala mezz ta' tpaċija bejn dak li jkun ġie avvanzat mill-bank konvenut skond il-faċilità u dak li jintalab mis-soċjetà attriċi skond it-termini tal-*letter of credit*. Ovvjament jekk il-bank konvenut ma jkollu ebda kreditu dovut, kull somma perċepita mill-*letter of credit* tgħaddi direttament fil-kont bankarju tas-soċjetà attriċi.

«La darba l-bank konvenut ikkonfema l-*letter of credit* 51/2010, assumu fuqu r-responsabilità u l-oneru li jonora talba għal ħlas skond it-termini tal-*letter of credit* 51/2010 irrISPettivament minn kull ftehim separat li l-istess bank kellu mas-soċjetà attriċi dwar negozju ieħor avolja direttament relatat mill-*causa* li tat lok għal *letter of credit*.

«Madankollu ħarsa bir-reqqa lejn il-*letter of credit* juri li din mhix *letter of credit* kummerċjali normali fejn ikun hemm l-obbligu tal-ħlas kemm-il darba jiġu ipprezentati d-dokumenti appożiti mill-kreditur lil bank, bhal *invoice*, *bill of lading*, *shipping documents*, jew ċertifikati ta' periti li juru li jkun sar ix-xogħol. Din hi *letter of credit* irrevokabbli *payable at sight* fuq sempliċi talba magħmula mill-bank Malti lil dak Libyan, fuq talba magħmula originarjament mill-benefiċjarju tal-*letter of credit*.

«F'dan il-każ il-*letter of credit* hi kondizjonata bil-kliem '*standby*'. L-*standby letter of credit* hi differenti mill-*letter of credit* kummerċjali normali u tidistingwi ruħha b'dan il-mod. Filwaqt li l-*commercial letter of credit* hija mekkanizmu primarju ta' pagament, l-*standby letter of credit* hi mezz sekondarju ta' pagament, u isservi funzjoni differenti mill-*commercial letter of credit*. Bank joħroġ *standby letter of credit* f'isem klijent biex jipprovdi assikurazzjoni li l-klijent jista' jottempera ruħu mill-obbligi tal-kuntratti bejn il-klijent u l-benefiċjarju. Infatti l-partijiet involuti fit-transazzjoni qatt ma jistennew illi din l-*standby letter of credit* ser tiġi utilizzata. Madakollu l-benefiċjarju għandu garanzija b'din l-*standby letter of credit* li d-debitur ser jottempera ruħu mal-obbligazzjoni tal-ħlas bil-garanzija tal-ħlas mill-bank. Il-benefiċjarju għandu d-dritt li

jirċievi ħlas dirett taħt il-*letter of credit* kemm-il darba jgħib provi illi d-debitur naqas li jħallas wara li jigi interpellat u billi jippreżenta lill-bank id-dokumenti li jiggustifikaw il-ħlas għax-xogħolijiet magħmula. L-*standby letter of credit* ma hi xejn ħlief garanzija ta' ħlas u jgħin biex jiffaċilita kummerċ *cross border*. Sakemm id-debitur ikun qed iħallas, *standby letter of credit* ma tistax tiġi utilizzata. Il-mekkanizmu għall-użu tal-*standby letter of credit* jiskatta meta l-kreditur jitlob il-ħlas lid-debitur u dan ma jottemperax ruħu kif miftiehem fil-kuntratt jew fin-nuqqas kif trid il-liġi. F'dan il-każ il-kreditur irid jagħti prova ta' din it-talba lill-bank u jiggustifika t-talba għal ħlas bil-prova tal-ħlas dovut, u f'din iċ-ċirkostanza biss il-bank għandu jħallas, bid-dritt ta' risarċiment mingħand il-klijent tiegħu u/jew *issuing bank*.

«Applikati dawn il-prinċipji għall-każ in eżami jidher mill-atti illi s-soċjetà attriċi għamlet tliet talbiet għal ħlas lill-bank konvenut, waħda b'ittra legali datata 2 ta' Awwissu 2010 għas-somma ta' €10,000,000 (*fol. 11 tal-proċess*), għamlet talba oħra b'ittra legali datata 11 ta' Ottubru 2010 (*fol. 12 tal-proċess*) u oħra b'ittra legali tal-4 ta' Marzu 2011 din id-darba għas-somma kumplessiva ta' €20,481,850 (li kienet tikkompreni s-somma fl-ittra preċedenti). Dawn it-talbiet saru a bażi tal-*letter of credit* 51/2010. L-ittra uffiċjali mibgħuta fit-2 ta' Marzu 2011 mis-soċjetà attriċi tal- [*recte*, lill-] bank konvenut ukoll tagħmel riferenza għall-*letter of credit* 51/2010.»

7. Il-konvenuta, wara li ngħatat is-setgħa tagħmel dan kif igħid u jrid l-art. 231 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, b'rikors tal-11 ta' Novembru 2011 ressqet appell mis-sentenza. L-aggravji fissrithom fil-qosor hekk:

«(a) L-apprezzament żbaljat tal-provi in atti li ma għewx mogħtija l-piż mistgħoqq. Fl-ewwel lok giet skartata l-importanza kruċjali ta' ftehim ta' faċilità bankarja li kien jenkapsula n-negozji kollha bejn il-partijiet; u fit-tieni lok ingħatat importanza *oltre* dak mistgħoqq lill-konferma tal-*letter of credit* mingħajr ma ngħata ebda piż għaċ-ċirkostanzi kollha li wasslu u kienu jirregolaw tali konferma, u dan bi ksur tal-prinċipju tal-*pacta sunt servanda*; u

«(b) applikazzjoni żbaljata tal-prinċipji rilevanti ta' dritt fosthom il-prinċipju fil-kamp tal-*letters of credit* tal-awtonomija u indipendenza li ġew applikati fil-konfront ta' ftehim ta' faċilità bankarja u mhux biss għall-*underlying contract*.»

8. Is-soċjetà attriċi wiegħbet fis-6 ta' Jannar 2012 u fissret għala, fil-fehma tagħha, l-appell għandu jiġi miċħud.

9. L-ewwel aggravju tas-soċjetà konvenuta huwa maqsum fi tnejn: l-ewwel parti tgħid illi l-ftehim bejn il-partijiet ma huwiex regolat mil-L/C 51/2010 iżda mill-ftehim ta' faċilità bankarja. It-tieni parti tgħid illi l-fatt illi l-konvenuta ikkonfermat il-L/C/ 51/2010 ma jgibx miegħu l-konsegwenzi li tatu l-ewwel qorti.

10. Dwar l-ewwel parti tal-aggravju, is-soċjetà konvenuta kompliet għamlet dawn l-osservazzjonijiet:

«Minn apprezzament akkurat tal-provi jirriżulta illi l-ftehim ta' faċilità bankarja kien, u kien intiż illi jkun, il-ftehim li jirregola r-relazzjoni kontrattwali totali bejn is-soċjetà appellata u l-bank appellant, u allura ma jistax jitqies bħala ftehim sekondarju għall-SBLC [*standby letter of credit*] u se *mai* kienet l-SBLC li bħala l-garanzija tal-ħlas lura ta' kwalunkwe ammont li kellu javvanza l-bank appellant ... kienet aċċessorja u/jew sussidjarja għall-ftehim ta' faċilità bankarja.

«... ..»

«[Il-faċilità bankarja u l-L/C 51/2010] huma fużi fi transazzjoni waħda [*recte*, negozju wieħed], li permezz tagħha l-bank appellant kellu javvanza flejjes lis-soċjetà appellata u sussegwentement jiġbed fuq l-SBLC maħruġa mill-bank Libjan – proprju kif kontemplat fil-ftehim tal-24 ta' Ġunju 2010»

«... ..»

«Fil-konsiderazzjonijiet tagħha, il-qorti sabet li l-fatt illi fi klawżola 2.1 tal-faċilità bankarja l-bank appellant iddikjara li l-ħlas lura tas-somom maħruġa kellhom jiġihallu primarjament mir-rikavat tal-*letter of credit* ma kienx ifisser li l-*letter of credit* ġiet subordinata merament bħala mezz ta' pagament. Hija l-umli sottomissjoni tal-bank appellant illi la darba daħal *in vigore* l-kuntratt ta' faċilità bankarja, fl-24 ta' Ġunju 2010, l-SBLC kienet proprju kontemplata biss bħala mezz ta' pagament u xejn aktar. Anki hawn ta' min jirriveva illi l-ewwel onorabbli qorti kellha qabel xejn

tevalwa b'mod akkurat il-portata tal-ftehim ta' faċiltà bankarja, jekk xejn fis-sens ta' x'kien l-iskop għalih f'moħħ il-partijiet qabel ma tikkonkludi illi l-SBLC kienet strument li seta' jkun enforzzabbli indipendentement.»

11. Essenzjalment, li qiegħda tgħid il-konvenuta hu illi l-L/C 51/2010 ma kinitx maħsuba biex tagħmel tajjeb għall-ħlas illi l-attriċi kellha tiegħu mingħand *Alem* iżda biex tagħmel tajjeb għall-ħlas lura mill-attriċi ta' dak li jkollha trodd lill-konvenuta taħt il-ftehim ta' faċilità bankarja.

12. Għas-soluzzjoni ta' din il-kwistjoni huwa meħtiegħ illi naraw sewwasew x'kienet l-eċċezzjoni tal-konvenuta li ġiet miċħuda bis-sentenza appellata. L-eċċezzjoni tgħid testwalment hekk:

«Il-bank intimat għandu jiġi liberat mid-domandi *stante* illi r-relazzjoni ġuridika bejn il-bank intimat u s-soċjetà rikorrenti mhix dik prospettata fir-rikors promotur u għalhekk, kif dedotti, it-talbiet rikorrenti ma jistgux jintlaqgħu.»

13. Effettivament, mela, din l-eċċezzjoni tolqot il-proponibilità tat-talbiet attriċi kif magħmula u mhux il-meritu tagħhom, u kien għalhekk illi l-ewwel qorti korrettement iddeċidiet illi “t-talbiet attriċi huma ammissibbli u proponibbli kif magħmula mingħajr però ... ma ... tidħol bl-ebda mod fil-mertu tal-azzjoni ħlief safejn hu permess għar-riżoluzzjoni tal-ewwel eċċezzjoni tal-bank konvenut”.

14. Jekk tassew hemm ftehim illi r-rikavat mil-L/C 51/2010 ikun impjegat biss biex titħallas il-konvenuta u ma jista' jiġi impjegat b'ebda mod ieħor – ħaġa li għadha bla preġudizzju għax, kif sewwa osservat l-ewwel qorti, is-sentenza appellata ma daħlitx fil-meritu – dan il-ftehim jolqot il-meritu tat-talbiet u mhux il-proponibilità tagħhom, kif qiegħda tippretendi l-konvenuta. Għamlet sew, għalhekk, l-ewwel qorti illi ċaħdet l-eċċezzjoni safejn tolqot il-proponibilità tal-azzjoni.

15. Barra minn hekk, jidher ċar illi s-soċjetà konvenuta ma hijjex qiegħda tagħti l-importanza mistħoqqa lill-fatt illi fil-kuntest tal-L/C 51/2010 hija mhux biss *advising bank* iżda wkoll *confirming bank*. Dan iwassalna għall-konsiderazzjoni ta' dik il-parti tal-aggravju li tgħid proprju l-oppost: illi l-ewwel qorti anzi tat wisq importanza lill-konferma tal-L/C 51/2010 mill-konvenuta.

16. Dwar dan l-aggravju, il-konvenuta qalet hekk: «Il-konferma tal-bank appellant fuq l-SBLC ma tirrikaraterrix il-kuntratt ta' faċilità bankarja, *tanto meno* tirrendi tali kuntratt fix-xejn. Anzi analiżi tal-provi in atti tixhed illi tali konferma saret biss wara li kien ġie esegwit il-kuntratt ta' faċilità bankarja u kien proprju fil-kuntest ta' dak il-kuntratt li allura ngħatat dik il-konferma. *Inoltre* l-bank appellant żied il-konferma tiegħu fuq l-SBLC proprju għaliex hekk kien mitlub li jagħmel mill-bank Libjan taħt it-termini tal-SBLC sabiex jassigura ruħhu li josserva bl-aktar mod skrupluż il-kundizzjonijiet rikjesti mill-bank Libjan u allura ma jippreġudikax il-pożizzjoni tiegħu biex (i) il-bank Libjan iħallas lill-bank appellant skond it-termini tal-istess SBLC, (ii) konsegwentement jinħarġu l-*outward letters of credit* taħt il-faċilità bankarja u (iii) jithallas lura l-bank appellant il-flejjes avanzati taħt il-faċilità *tramite* l-imsemmija *outward letters of credit*.»

17. Li jidher li trid tgħid is-soċjetà konvenuta hu illi l-konferma għamlitha biss bħala formalità imposta mill-bank Libjan u, preżumibilment, għalkemm dan ma tgħidux, biex tiegħu l-*confirmation fee*. Effettivament, tgħid il-konvenuta, il-konferma tagħha ma żiedet xejn, għax jekk il-ħsieb kien biss illi l-L/C 51/2010 tħares l-interessi tagħha xi ħtieġa kien hemm illi tikkonfermaha fl-interess tal-attriċi?

18. Li qiegħda tinsa l-konvenuta hija l-osservazzjoni li għamlet hija stess meta kienet qiegħda telenka l-verżjoni tagħha tal-fatti li wasslu għall-każ:

«Wara diskussjonijiet bejn il-bank Libjan u l-bank appellant kien hemm qbil dwar id-diċitura preċiża li kellha tidhol fit-test tal-*letter of credit* u nħarġet l-*irrevocable standby letter of credit* minn *National Commercial Bank* tal-Libja a favur tal-bank appellant.»

19. Kemm hu korrett illi tgħid illi l-L/C 51/2010 inħarġet “a favur tal-bank appellant” meta l-istess L/C 51/2010 tgħid testwalment illi nħarġet “in favour of *Azrow International Limited*” huwa diskutibbli; il-punt iżda hu illi kienu l-konvenuta u l-bank Libjan illi iddeċidew u qablu dwar “id-diċitura preċiża li kellha tidhol fit-test tal-*letter of credit*”. Jekk il-ħsieb kien, kif qiegħda tgħid il-konvenuta, li jitharsu biss l-interessi tagħha, setgħet ma qablet xejn li jkun hemm il-konferma: għal dan il-għan, il-konferma ma kinitx meħtieġa u għall-bank Libjan kienet indifferenti.

Biex, kif qiegħda tgħid il-konvenuta, il-L/C 51/2010 isservi biss bħala *modus pagandi* favur tagħha, l-obbligazzjoni tal-*issuing bank* kienet tkun biżżejjed, u l-konferma tagħha kienet tkun għalkollox żejda. Il-fatt illi l-konferma – bi qbil bejn il-konvenuta u l-*issuing bank* – intalbet u ngħatat juri illi l-ħsieb kien ieħor: il-ħsieb kien illi l-L/C 51/2010 isservi l-iskop normali ta' *confirmed standby letter of credit* li tagħti lill-benefiċjarju msemmi fiha – is-soċjetà attriċi – il-garanzija kemm tal-*issuing bank* u kemm tal-*confirming bank*.

20. Ukoll, kif sewwa tgħid is-soċjetà attriċi fit-tweġiba tagħha, jekk il-facilità bankarja mogħtija lill-konvenuta mill-attriċi kienet sa erbgħa u għoxrin miljun u tliet mitt euro (€24,300,000) u l-L/C 51/2010 kienet – kif tgħid il-konvenuta – maħsuba biss bħala *modus pagandi* għar-radd tal-flus maħruġa taħt din il-facilità, xi ħtieġa kien hemm illi l-L/C 51/2010 tkun għal disgħa u għoxrin miljun euro (€29,000,000)?

21. Il-konferma, mela, għandha l-effetti normali ta' konferma ta' *letter of credit*: saret biex torbot lill-*confirming bank* favur il-benefiċjarju, bil-konsegwenzi kollha li din ir-rabta ġgib magħha.

22. Ma jistax ma jingħadx ukoll illi kien biss biex tilqa' għall-kawża tallum illi s-soċjetà konvenuta ħarġet bl-interpretazzjoni li qiegħda tistrieħ fuqha issa, għax meta ċaħdet it-talbiet tal-attriċi għal ħlas taħt il-L/C 51/2010 ir-raġuni li tat, kemm fl-ittra legali tad-29 ta' Ottubru 2010¹ u kemm fl-ittra ġudizzjarja tat-8 ta' Marzu 2011², kienet illi d-dokument kien wieħed falz, u mhux li ma kinitx marbuta taħt il-konferma.

23. Dan l-aggravju kontra l-proponibilità tat-talbiet kif magħmula huwa għalhekk miċħud.

24. Aggravju ieħor jolqot dak li l-konvenuta sejħitlu “applikazzjoni ħażina tal-prinċipju tal-awtonomija”. Essenzjalment dan il-prinċipju jgħid illi l-obbligazzjoni tal-*issuing bank* u tal-*confirming bank* taħt il-*letter of credit* hija awtonoma u toħroġ mil-*letter of credit* infisha, u ma tiddependix minn dak li jissejjaħ il-kuntratt sottostanti, *i.e.* ir-relazzjoni bejn ix-xerrej – li fuq talba tiegħu tkun

¹ Fol. 69 tal-proċess tal-ewwel qorti.

² Fol. 64 tal-proċess tal-ewwel qorti.

inħarġet il-*letter of credit* – u l-bejjigħ, il-benefiċjarju taħt il-*letter of credit*. Fi kliem ieħor, jekk il-benefiċjarju jħares il-formalitajiet għall-ħlas taħt il-*letter of credit*, billi jippreżenta d-dokumenti, e.g. il-fattura jew il-polza ta' kariku, stipulati fl-istess *letter of credit*, il-bank hu marbut li jħallas, u ma jistax jaħrab din l-obbligazzjoni billi jgħid, e.g. illi l-merkanzija ma kinitx tal-kwalità miftiehma.

25. Il-konvenuta taqbel illi *letter of credit* hija indipendenti mill-kuntratt sottostanti u awtonoma f'dan is-sens; tgħid iżda illi l-ewwel qorti "applikat dan il-prinċipju legali b'mod żbaljat meta kkonkludiet illi l-*letter of credit* kienet awtonoma u indipendenti mhux mill-*underlying contract* iżda ... mill-facilità bankarja".

26. Dan jista' jkun minnu. Il-prinċipju tal-awtonomija u tal-indipendenza mill-kuntratt sottostanti strettament ma huwiex relevanti għall-għanijiet tal-kawża tallum billi s-soċjetà konvenuta ma hijiex qiegħda tistrieñ fuq il-kuntratt bejn l-attriċi u *Alem* iżda fuq il-kuntratt ta' facilità bankarja bejnha u l-attriċi. Għalhekk qiegħda tgħid sew illi l-prinċipju tal-awtonomija ma kellux ikun fattur fid-deċiżjoni tal-qorti.

27. Madankollu, dan ma jibdel xejn mill-konsiderazzjonijiet relevanti għall-għanijiet tal-eċċezzjoni li ġiet miċħuda bis-sentenza appellata. Rajna³ illi għalkemm jista' jkun illi l-ftehim sħiħ bejn il-partijiet jirregola l-użu li jista' jsir mir-rikavat mil-L/C 51/2010 – u għalhekk f'dan is-sens il-L/C 51/2010 ma tkunx awtonoma u indipendenti minn dak il-ftehim – dan jolqot il-meritu tat-talbiet u mhux il-proponibilità tagħhom kif magħmula.

28. Fil-fehma ta' din il-qorti, għalhekk, dan l-aggravju wkoll huwa ħażin.

29. Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti tiċħad l-appell, tikkonferma s-sentenza appellata u tibgħat l-atti lura lill-ewwel qorti sabiex jitkompla s-smiġħ. L-ispejjeż tal-appell tħallashom is-soċjetà konvenuta appellanti.

< Sentenza Finali >

³ Para. 14, *supra*.

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----